

GEORGII
SEU GREGORII CYPRII
PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI

V I T A

Quæ ex CODICE LUGDUNO-BATAVENSIS nunc primum græce
in lucem prodit,

CUM LATINA INTERPRETATIONE, ET NOTIS.

A C C E D U N T

Dissertationes duæ HISTORICÆ, & DOGMATICÆ, cum binis Epistolis,
ejusdem CYPRII ad Amicum, & Moschamperis Exchartophylacis
ad ipsum, nunc primum editis: quæ Byzantina Georgii Pachy-
meris Historia illustratur.

A U C T O R E

FR. JO. FRAN. BERNARDO M. DE RUBEIS
ORDINIS PRÆDICATORUM.

VENETIIS, MDCCLIII.

Typis JO. BAPTITÆ PASQUALI.

SUPERIORUM PERMISSU, ac PRIVILEGIO.

AD LECTOREM.

Operis elucubrandi, qualecumque prodit in lucem, datam occasionem, propositumque consilium paucis accipe, Lector benevole. Cum typis Venetis Byzantinæ Historiæ Volumina anno M. DCC. XXIX. recudi cœpta fuerint, nova hæc Editio pretium aliquod ut haberet, nihil ab eo, qui curam ejus adsumpserat, prætermisum diligentia fuit, quo accederent cum emolumento Opera, vel Opuscula, si qua ad idem argumentum spectantia nondum edita forent. Ad amicos, litteratosque Viros intra, & extra Italiam datæ litteræ sunt, queis urgebantur ipsi, ut suas pro humanitate veluti Symbolas conferrent ad novæ Editionis amplificationem. Lugduno-Batavorum Epistolæ plurimæ, & Opuscula argumenti varii, quæ Georgius, seu Gregorius Cyprius, litterarum nomine clarus, ac Patriarchæ Constantinopolitani dignitate conspicuus, tertio decimo æræ christianæ seculo scripserat, transmissa fuere, Voluminibus manu exaratis comprehensa duobus, quorum alterum Græcum Textum complectitur, Latinam Versionem alterum ab Anonymo quodam ejus loci concinnatam. Editioni Venetæ ita consulentem Amicum, præ oculis habuisse putaverim Petri Lambecii, Vi-

GEORGII, seu GREGORII CYPRII
PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLITANI

V I T A

CUM LATINA INTERPRETATIONE ET NOTIS.

Τῶ σοφωτάτῃ, καὶ λογιωτάτῃ Πα-
τριάρχῃ Κωνσταντινῆ πόλεως Γρη-
γορίῃ τῷ Κυπρίῃ διηγήσεως μερι-
κῆς λόγος, τὰ καθ' ἑαυτὸν περιέ-
χων.

ΠΑΤΡΙΣ μὲν τῷ συντεταχότι τὴν
βίβλον, Κύπρος ἡ νῆσος. Πα-
τέρες δὲ καὶ πατέρων πατέρες, καὶ
ὅλως ἡ ἀνω τῆ γενεᾶς σειρά, οἱ πλεῖ-
στε τὰ πρῶτα καὶ τῆς πατρίδος ἔχον-
τες, ἕως ἄνω βαρβάρους ἔλαχεν Ἰτα-
λοῖς τὸ ἐκείσε δαλέυσιν ἑλληνικόν.
Ἐπεὶ δ' ἐδούλωσαν, καὶ τῆς κοινῆς
συμφορᾶς καὶ αὐτοὶ γε μετίσχον,
μέτρια καὶ ἔχοντες, καὶ τιμώμενοι,
καὶ ὅσα μὴτ' εἰς πέντητας αὐτῆς, καὶ
τῆς πολλῆς καὶ ἀδόξης ἐνέγραφε,
μὴτ' εἰς τῆς ἀδρός καὶ βαθυπλάτης
συνέταπτε.

Γεννᾶται τοίνυν ἐν τῇ νήσῳ, καὶ
τρέφεται παρὰ τοῖς γονέσιν, ἕως
αὐτὸν εἶδει φοιτᾶν εἰς γραμματισῶν.
ὡς δὲ τῆς τῶτων ἐπιστήμης παρῆλθε
τὴν χρεῖαν, παρῆλθε δὲ ἐννέα πᾶν
τῇ ηλικίᾳ. δοκῶν εὐπεφυκέναι τὴν ψυ-
χὴν πρὸς μαθήματα, καὶ ἀδικοῖτ'
(ἀδικοῖσθ) ἂν μὴ τῆτοις ἐμβιβαζό-
μενος, εἰς τὴν καλλινικισέων πλείο-
τος παιδείσεως ἐνεκεν πέμπεται, δο-
κῆσαν τε ὡς τὴν πόλιν ἐκείνῳ ἀνδρῶν
δύτuchein πολὺ πλέον εἰδότην παρὰ
τῆς

Sapientissimi, ac Disertissimi Pa-
triarchæ Constantinopoleos,
(1.) Gregorii Cyprii particu-
laris Historiæ sermo, res suas
(2.) continens.

CYPRUS insula ei patria fuit,
qui Librum hunc (3.) con-
cinnavit. Patres autem, & avi
(4.) omnesque progenitores pri-
mas habuerunt in divitiis, & in
patria, quousque Græcis non ob-
tigit ibi servire (5.) Barbaris La-
tinis. Postquam vero servitutem
subierunt, communis calamitatis
& ipsi participes effecti sunt, me-
diocriter possidentes, & honorati,
eaque habentes quæ nec pauperi-
bus, & plebeis, & vilibus connu-
merabant ipsos, nec inter potentes
ac ditissimos constituebant.

In hac igitur Insula natus est,
& apud parentes educatus, donec
ipsum ire oportuit ad Grammati-
cæ, seu primarum litterarum in-
stitutores. Cum vero ipsorum di-
sciplina opus non amplius habuit,
ætatis suæ novem omnino exce-
serat (6.) annos. Cumque inge-
nio videretur ad disciplinas idoneo
natus, & injuria affici, si iis non
adplicaretur, in Callinicensium
(7.) urbem mittitur, majoris in-
sti-

DISSERTATIO PRIMA

HISTORICA, ET DOGMATICA

De præcipuis GEORGII, seu GREGORII CYPRII gestis :
deque Processione Spiritus Sancti a Patre & a Filio,
seu per Filium,

CAPUT I.

*Nonnullorum Patriarcharum notitia, qui Gregorio Cyprio præces-
serunt. Annus expenditur, quo Arsenius itorum Patriarcha,
depositus est. Itemque annus, quo dignitatem sumpsit, & ab-
dicavit Germanus: Possinus, Bandurius, & Cuperus emendati.
Annus etiam evecti ad Sedem Patriarchalem Josephi Galestotæ.
Arsenianorum, & Josephitarum factiones.*

I. **T**heodorus *Lascares*, quem *Tertium* hujus nominis Græcorum Imperatorem vocant, vita mortali anno æræ vulgaris 1259. in autumnum vergente decesserat, ut ait Pachymeres in Michaële Palæologo Libro I. Capite XIII. idest Mense Augusto. Imperium paternum accepit Filius ejus, *Joannes IV. Lascares*, qui ætatis annum aut sextum, aut octavum, aut certe nonum, pro varia Scriptorum chronographia, vix indeptus fuerat. Impuberi Principi tutores erant *Georgius Muzalo* Protovestiarius, & *Arsenius* cognomento *Autorianus*, qui ab anno 1255. sedem tenebat Patriarchalem. Pachymerem latius differentem consule loco citato Capite XV. *Protovestiarium* interpretatur *Goarius* in Notis ad Caput II. *Georgii Codini Curopalatæ* num. 19. *Regii Cubiculi Magistrum*.

Erupit de tutela Principis contentio. *Georgius*, & *Theodorus Muzalones* ab exercitu in seditionem concitato trucidati: declaratusque pueri Principis tutor *Michaël Palæologus*, qui dignitate potiebatur *Contestauli*, seu *Conestauli*, idest *Comitis Stabuli Imperatorii*. *Goarium* vide loco citato num. II. & Pachymerem Cap. XVII. & XXI. & insequenti XXII. Tum ille *Magni Ducis* titulo ornatus, renunciatusque *Despota*, ut narrat laudatus Historicus Cap. XXIII. & XXVII. Majora moliri animo cœpit, summum scilicet *Imperii* honorem captare. Rem obtinuit pro votis: salutatus *Imperator*,
seu